

5 psykologer fra PPR på besøg i Gladsaxe kommunes venskabsby Gagny 31.5.- 4.6. 2015

Deltagere:

Bettina Futtrup Albertsen, Louise Einspor, Rasmus Nørgaard, Pål Hansen og Sara Hedegaard Jensen

Indledning

Vi er 5 psykologer fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Familie og Rådgivning BKF, som i foråret 2015 har været på besøg i venskabsbyen Gagny, ca. 30 km nordøst for Paris.

På vores psykologfaglige område er der aktuelt to temaer, som brænder igennem og som skaber behov for nytænkning, anderledes perspektiver og nye arbejdsmetoder. Først og fremmest arbejder Gladsaxe Kommunes skoler med at implementere en ny skolereform. Det har medført en længere skoledag samt øget fokus på faglighed og synlig læring. Det skaber nye udfordringer for lærere og pædagoger og det skaber så igen forandringer i behovet for pædagogisk psykologisk rådgivning.

Dernæst arbejder kommunen på hele børne- og ungeområdet i stigende grad ud fra et inkluderende perspektiv. Det betyder, at flere børn med særlige behov skal understøttes, udvikle sig og trives i folkeskolen og i den almindelige daginstitution. Gennem de seneste år har udviklingen i retning af inkluderende fællesskaber krævet nye arbejdsmetoder for psykologerne i PPR, og som en organisation i bevægelse søger vi kontinuerligt efter anderledes perspektiver på arbejdet, som kan understøtte vores faglige udviklingsproces.

Med disse to temaer i tankerne bliver vi særlig optaget af det franske skolesystem. I Frankrig har man i mange år haft en lang skoledag med stor fokus på faglighed, man arbejder målrettet med faste rammer, høje faglige krav og tydelige autoriteter. Af særlig interesse for skolepsykologer kan det tilføjes, at Frankrig i høj grad arbejder med et kontekstuel perspektiv på diagnoser, og at man i Frankrig sjældent anvender diagnosen ADHD.

Derfor falder valget på Gagny, da vi ansøger Internationalt Sekretariat om at komme på en studietur til en af venskabsbyerne.

I det følgende vil vi gerne formidle et indblik i vores oplevelser undervejs.

Ankomst søndag aften d. 31. maj

Vi ankommer til Paris lufthavn Charles de Gaulle kl 17:20, vi får hurtigt fat i bagagen og ankommer til hotellet ca. kl 19. Hotellet ligger i Bobigny - en bydel i et forstadsområde til Paris kaldet St. Denis. Gagny er også en bydel i St. Denis. Vi år sat bagagen på værelset, finder metrostationen mod Paris og spiser en dejlig middag på charmerende Montmartre.

Mandag formiddag

Præsentation af RASED

Mandag morgen bliver vi modtaget i skoledistriktet 'Victor Hugo', som er omdrejningspunkt for hele vores besøg. Vi bliver vel modtaget af Directeur M. Deniel samt repræsentanter for de faggrupper, der indgår i RASED (enhed for specialundervisning og psykologisk bistand til elever med vanskeligheder).

RASED består af skolepsykologer og speciallærere, speciallærerne arbejder henholdsvis med faglig specialundervisning og elever med adfærdsvanskeligheder.

Lærerne og psykologerne fortæller, at Gagny har ca. 68.000 indbyggere, 14 skoledistrikter, 341 lærere - heraf 87% kvinder. Der er 7.000 skolebørn i distriktet og heraf 100 børn med diagnosticerede vanskeligheder.

Det fremhæves, at Gagny er et område med mange forskellige etniske grupper og forholdsvis stor social belastning. I Frankrig er det meget normalt, at man som lærer geografisk/demografisk placeres ud fra anciennitet, og derfor er der mange nyuddannede lærere, som påbegynder deres lærergerning i de mest belastede områder.

Skolepsykologerne og speciallærerne arbejder i tiltagende grad konsultativt, dvs. med supervision og vejledning til underviseren, og denne mere indirekte indsats genkender vi hjemmefra. Dog tilbyder det franske skolesystem stadig specialundervisning i langt højere grad end vi kender det herhjemme.

RASED beskriver også, hvordan den medicinske del af sundhedssystemet i høj grad er en del af specialundervisningstilbud, der er ofte et udstrakt samarbejde med børnelæger og børnepsykiatere, med lægerne som forløbsansvarlige.

Frokost på cafe i Raincy

Vi spiser frokost sammen på en lille lokal bistro. Vores franske værter er enormt søde, nysgerrige og åbne. Denne mere uformelle setting er meget ansporende for udvekslinger på tværs af både professionel og personlig karakter og det giver os en fornem lejlighed til at lære dem bedre at kende - selv med lidt sproglige barrierer til trods. Kropssprog, fagter og mimik kommer livligt i brug.

Mandag eftermiddag

Præsentation af det franske skolesystem og skolerne i Gagny

Efter frokosten møder vi faglig leder for L'Éducation Nationale Hélène Beaurepaire og pædagogisk vejleder Amaria Hammadi. Hélène Beaurepaire formidler et flot aktuelt og historisk oplæg om det franske skolesystem, som ruster os til at kunne forstå samtiden i den franske skolekultur.

Fra præsentationen kan vi fremhæve følgende:

- Det franske skolesystem er udtalt centralt styret gennem det franske undervisningsministerium
- Skolen er sekulær og favoriserer ingen religioner, religiøse symboler er forbudt ved lov
- Alle franske lærere er statslige tjenestemænd og garanteret livstidsansættelse.
- Pensum er ens landet over; alle undervises i det samme med hensyn til færdigheder, viden og kultur
- Der er metodefrihed i undervisningen
- Der er undervisningspligt for de 6-16 årige
- Skolen er tredelt: maternelle (2-6 årige), primær skole (6-11 årige) og collège (11-15 årige)
- Ca. 50% af de 2-årige er indmeldt i skole (maternelle)
- Herefter følger Lycée (svarende til gymnasium) og øvrig videregående uddannelse
- Børn med særlige behov tilstræbes inkluderet i den almindelige undervisning på baggrund af en PPB (Personalised schooling project) svarende til en dansk PPV (pædagogisk psykologisk vurdering)

I maternelle er fokus på indlæringsparathed, socialisering og sproglig udvikling. Både i maternelle og i primær skole har eleverne en enkelt lærer hele dage, dvs. ingen skift i voksenrelationer. På collège derimod er lærerne specialiserede i et enkelt fag og eleverne skifter lærer, når de skifter fag.

Tirsdag morgen og formiddag

Læsekonferencer:

Tirsdag morgen mødes vi med skolepsykolog Corinne Chelly og deltager på konferencer vedrørende to børn med læsevanskeligheder. Mødet er et eksempel på, hvordan skolen samarbejder med skolepsykologen. Mødet repræsenterer på mange måder en genkendelig arbejdsgang, hvor psykologen arbejder med at sikre overlevering af relevante oplysninger. En af arbejdsmetoderne er et færdigtrykt ark med pædagogiske anbefalinger, hvor lærer og psykolog i fællesskab fremhæver de vigtigste didaktiske og pædagogiske hensyn. Endelig bemærker vi, at læger altid er en del af undervisningstilbud til elever med særlige behov – noget vi ikke kender hjemmefra. Den medicinske terminologi og profession er således anderledes centralt placeret i skolens specialundervisningstilbud.

PAP
(projet d'aides pédagogiques, élèves ayant des besoins éducatifs particuliers)

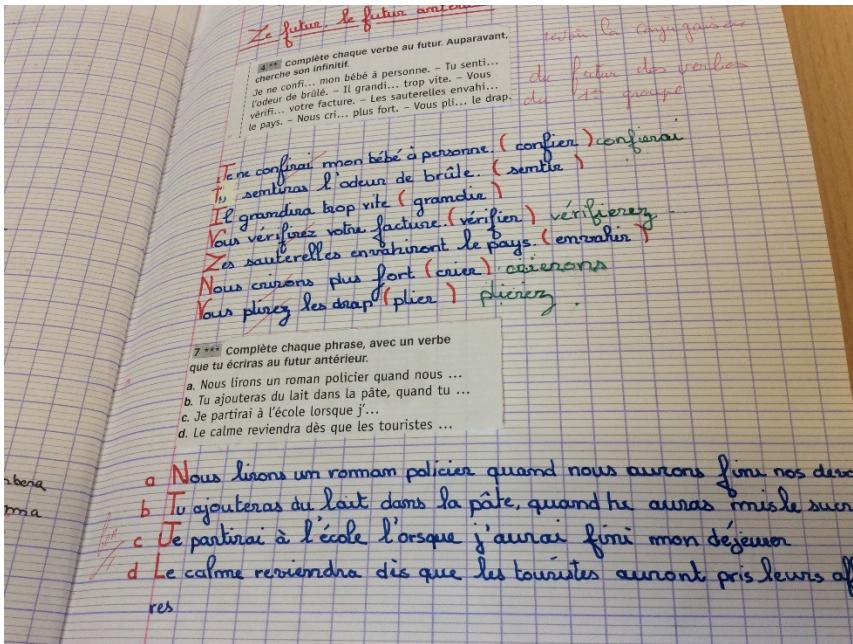
Adaptations proposées (CM2) et à envisager (6e) en fonction des besoins de l'élève dans le cadre de la mise en œuvre du socle commun:

Besoins particuliers	Adaptations nécessaires	précisions, remarques, exemples.
☐ pour prendre la parole ☐ pour s'exprimer à l'oral ☐ pour comprendre ce qui est dit (phrases simple, complexe) ☐ pour lire ☐ pour comprendre un écrit ☐ pour prélever des informations dans un texte (explicites ou implicites) ☐ pour copier ☐ pour produire un écrit ☐ pour l'étude de la langue ☐ pour s'approprier une langue étrangère	☐ lecture par l'adulte ☐ guide de lecture (cache, règle...) ☐ LSF/LPC (langage parlé complété) ☐ agrandissement des textes ☐ mise en forme des documents (police, interlignes...) ☐ simplification des documents ☐ photocopie ☐ banque de mots ☐ schématisation des structures de textes, cartes mentales ☐ simplification/décomposition des consignes ☐ segmentation des supports ☐ questions fermées, QCM ☐ pictogrammes ☐ dessins ☐ glossaire ☐ représentations schématisées ☐ lever les implicites ☐ aide-mémoire ☐ fiche méthodologique, boîte à outils ☐ répéter les consignes à l'identique ☐ laisser du temps ☐ temps de travail indiqué ☐ vérifier son cahier de texte ☐ s'adresser directement à l'élève ☐ symboles ☐ codes couleur ☐ surlignage ☐ documents sonores ☐ autre	
☐ pour connaître les nombres entiers, décimaux, fractions ☐ pour ranger, intercaler, encadrer, comparer les nb. ☐ pour organiser une opération ☐ pour décrire, reconnaître et nommer une figure géométrique ☐ pour tracer (figures, schémas) ☐ pour organiser et gérer des données (situations problème)		
☐ pour connaître les principaux repères chronologiques ☐ pour se repérer dans le temps ☐ pour se repérer dans l'espace ☐ pour utiliser cartes, graphiques...		
☐ pour s'inscrire dans un groupe en tenant compte des adaptations ☐ pour organiser son matériel ☐ pour travailler avec ses pairs ☐ pour prendre des initiatives		
☐ pour comprendre les consignes seul ☐ pour planifier et organiser son travail ☐ pour mémoriser ☐ pour fixer son attention ☐ pour se repérer dans un document complexe (page de manuel, supports multiples...)		

Envisager des modalités d'évaluation particulières (associer médecin scolaire et famille): tiers-temps, secrétaire, évaluation à l'oral...

Projet de document de liaison IEN de circonscription Gagny/Villemoble

Interessant for os giver det også et indblik i færdigheder hos en dreng i 3. klasse – og der bliver vi imponeret! En sådan håndskrift og orden vil sjældent kunne genfindes i en dansk 3. klasse, vel og mærke hos en dreng med læse- og skrivevanskeligheder. Farvekoderne er for at understøtte struktur og indlæring, det hjælper drengen med at monitorere, hvor langt han er kommet og hvad han skal arbejde med.

Tirsdag formiddag får vi også mulighed for en tværfaglig drøftelse med en lærer i primærskolen vedrørende klasseledelse. Læreren beskriver, hvordan han betragter klassens fællesskab som et demokrati, hvor den demokratiske 'ret og pligt' udfolder sig og nuancerer sig i løbet af året. Fx kan eleverne hen ad vejen optjene friheder (som fx hente papir, gå på toiletet uden at spørge m.m.) ved at leve op til forventninger om god adfærd i klasserummet. Frihederne evalueres i samarbejde med eleverne.

Frokost hos Alain:

Vi spiser en meget hyggelig og uformel frokost med vores franske værter hos M. Alain Letailleur. Ud over et utrolig hyggeligt møde mellem mennesker bliver det også anledning til uformelle og personlige drøftelser om forskelle og ligheder i kultur og skolesystem. Netop dette meget private møde med vores franske værter står for os som noget af det, vi vil huske længe og som gjorde et fantastisk dejligt indtryk.

Tirsdag eftermiddag

Præsentation af skolepsykologisk arbejde på collège

Om eftermiddagen møder vi Mme Veronique Mageher (skoleleder), M. Raphael Dubais (viceskoleleder) og skolepsykolog Mme Muriel Sena på collège Theodore Monod. Vi præsenteres for skolen og særligt samarbejdet med skolepsykologen. Både ledere og skolepsykologen fremhæver overgangen mellem primær skole og collège som en særlig udfordring. Eleverne skal vænne sig til mange lærerskift og dermed en langt mindre sammenhængende skoledag. Man arbejder med at sikre en bedre overgang ved at sørge for en tydelig forventningsafstemning mellem skole og hjem samt mellem skole og elever i forbindelse med opstart på collège.

Skolepsykologen beskriver i øvrigt et arbejdsfelt vi genkender med samarbejde med lærerne, skole-hjem samarbejde, individuelle samtaler eller undersøgelser og samarbejde med familierne.

Tirsdag aften

Præsentation af PRE

Tirsdag eftermiddag og aften tilbringer vi på rådhuset i Gagny. Gennem hele forløbet deltager viceborgmester M. Cranoly. Først bliver vi præsenteret for forebyggelsesprogrammet PRE målrettet 3 udsatte boligområder i Gagny. Et samarbejde som involverer kommunen, skolen, familierne og private foreninger og organisationer. Indtil videre med meget flotte resultater. Forebyggelsesprogrammet PRE er målrettet at løfte elevernes faglige standpunkt og forbedre deres adfærd i skolen.

Efterfølgende får vi en rundvisning på byens rådhus, hvor vi blandt andet får fremvist rådhusets store sal, med udsmykninger fra centrale begivenheder i Gagny's historiske monumenter. Blandt andet et flot maleri med Gagny's fem venskabsbyer præsenteret ved byens logo. Vi ser også rådhusets ny restaurerede byrådsal, som netop er udvidet som følge af byens voksende indbyggertal (antallet af byrådsmedlemmer er bestemt af byens størrelse).

Efter rundvisningen er vi inviteret til formel reception med byens borgmester M. Teulet. Til receptionen deltager, ud over borgmester M. Teulet og viceborgmester M. Cranoly (med særligt ansvar for skole og familier), repræsentanter for det internationale samarbejde, rådmænd, formanden for venskabsbyforeningen samt directeur M. Deniel.

Borgmesteren holder en flot tale, hvor han understreger glæden ved det internationale samarbejde og hans eget kendskab til Gladsaxe, særligt hans personlige venskab med Borgmester Karin Søjberg Holst. Vi holder en kort tale, hvor vi takker for den store imødekommenhed og gæstfrihed, som vi har mødt under besøget og vores glæde over de faglige perspektiver, det franske skolesystem kan bidrage med.

Aftenen slutter på bedste manér med en hyggelig middag med M. Jacques Pauper, formand for venskabsbyforeningen. Middagen foregår uden tolk og derfor med ivrig brug af gestik og billeder på mobiltelefonen ☺

Onsdag

Onsdag er skolerne i Gagny lukkede og vi tilbringer derfor en forrygende solskinsdag i Paris. Om formiddagen mødes vi med M. Jacques Pauper; vi går en dejlig tur på Ile de la Cité og aflægger fantastiske og fascinerende Notre Dame et besøg. Efter kaffe og croissants på en nærliggende cafe går vi videre på egen hånd ud i det parisiske.

Om aftenen spiser vi en dejlig middag i området omkring Sacré Coeur.

Torsdag

Torsdag morgen mødes vi med skolepsykolog Joëlle Clei, som viser rundt på L'école maternelle La Fontaine. På skolen får vi lov til at besøge udvalgte klasseværelser og får herigennem et fint indblik i lærernes måde at arbejde med struktur, klasseledelse og synlighed.

Vi bemærker, hvordan lærerne er meget dygtige til at bruge visuelle udtryk til at understøtte både læring og god læringsadfærd. Herunder ser man et eksempel på, hvordan eleverne inddrages i at evaluere sig selv og hinanden ift. god læringsadfærd. Lærerne har rigtig gode erfaringer med systemet, og det vil være oplagt at lade sig inspirere i en dansk skolekontekst.

For os er det markant og iøjnefaldende, at skolens elever er meget stille, både generelt på skolen og i undervisningen.

Efterfølgende mødes vi med speciallærer Alain Letailleur samt skolepsykologerne Silvana Wojtyna og Joëlle Clei. Vi får mulighed for at indgå i faglige drøftelser omkring arbejdsmetoder samt forskelle og ligheder i det skolepsykologiske felt, de to kulturer imellem. Vi genkender et stort overlap i metoder og får en sjov snak om, hvordan udfordringerne i feltet kan være sammenlignelige på tværs af de to lande.

Vi spiser frokost på det lokale crêperi i Gagny, hvor vi nyder en ægte fransk frokosttradition – pandekager med fyld 😊

Herefter går turen med taxa til lufthavnen, hvor flyet vender næsen hjemad mod København.

Vi håber, at de franske skolepsykologer får mulighed for at besøge os i Gladsaxe, så vi kan gengælde deres imødekommenhed og gæstfrihed med oplevelser i Gladsaxe Kommune.

Særlige overvejelser på baggrund af vores oplevelser i Gagny

Vel hjemme igen har oplevelserne bundfældet sig, og vi har forsøgt at samle op på de indtryk og perspektiver på specialpædagogik vi fik undervejs. Vi har i høj grad lyst til at arbejde videre med perspektiver fra besøget i Gagny og vil i den forbindelse særligt fremhæve lærernes måde at arbejde med god læringsadfærd i klasserummet samt lærernes måde at arbejde med visuel understøttelse af læring og god læringsadfærd.

Vi har også gjort os overvejelser omkring den tidlige skoling franskmændene introducerer allerede i 2-års alderen. Vi ser paralleller til Gladsaxe Kommunes implementering af DAP og tænker umiddelbart, at man også på dette felt kunne lade sig inspirere af hinanden.

En særlig tak

Inden vi slutter helt vil vi gerne skrive en særlig tak til Minna fra Internationalt Sekretariat. Minna har været en fuldstændig fantastisk samarbejdspartner og helt afgørende for at vores besøg i Gagny lykkedes på fineste vis, med stor faglig, kulturel og social gevinst. Tak Minna 😊